

Ronse – Molekensstraat

februari 2021

F. DE KREYGER, P. BILLEMONT & J. HOORNE

DL&H-nota

Colofon

Project
Ronse Molekensstraat
Nota, archeologienota ID944

Uitvoerder:
De Logi & Hoorne bv
Canadezenlaan 1A
9991 Adegem
BTW BE 0845.028.465 RPR Gent
www.dl-h.be

Auteurs:
Frederik De Kreyger
Patsy Billemon
Johan Hoorne

DL&H Archeologienota
© 2021 – De Logi & Hoorne bv

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bv

Inhoud

DEEL 1: VERSLAG VAN RESULTATEN	5
Abstract	5
Hoofdstuk 1: bureauonderzoek	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. Onderzoeksopdracht	7
1.2.1. Vraagstelling	7
1.2.2. Randvoorwaarden	7
1.3. Onderzoeksstrategie en -methode	8
1.3.1. Motivering	8
1.3.2. Onderzocht gebied in cijfers	8
1.3.3. Vondstselectie en staalname	9
1.3.4. Organisatie en gebruikte materialen	9
1.3.5. Motivering afwijkingen op voorziene strategie	12
1.3.6. Inbreng geconsulteerde specialisten en wetenschappelijk advies	12
2. Assessmentrapport	13
2.1. Methoden, technieken en criteria	13
2.2. Aardkundige opbouw	13
2.2.1. Aardkundige eenheden	13
2.2.2. Geomorfologie	14
2.2.3. Profieltekeningen en beschrijvingen	14
2.3. Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	14
2.3.1. Stratigrafische opbouw van de archeologische site	14
2.3.2. Het sporenbestand algemeen	14
2.3.3. De sporen per zone	15
2.3.4. Sporen per categorie	15
2.3.5. Sporen per periode	21
2.4. Assessment van de vondsten	21
2.5. Assessment van de stalen	21
2.6. Conservatie-assessment	21
2.7. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	21
2.8. Confrontatie met eerder uitgevoerd vooronderzoek	21
2.9. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	21
2.10. Synthese	24
2.11. Samenvatting onderzoek	35
3. Bibliografie	35
4. bijlagen	36
4.1. Sporenlijst	36
4.2. Fotolijst	39
4.3. Referentieprofielen	42

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	43
1. Gemotiveerd advies voor het al dan niet moeten nemen van maatregelen	43
1.1. Volledigheid uitgevoerde onderzoek	43
1.2. Bepaling van de maatregelen	43

DEEL 1: VERSLAG VAN RESULTATEN

Abstract

Het plangebied, gelegen aan de Molekensstraat in Ronse, heeft een oppervlakte van 7920m² dat verkaveld wordt en waarop 15 nieuwe woningen worden gebouwd. Voor de goedkeuring van de omgevingsaanvraag voor het verkavelen van gronden diende een archeologienota bijgevoegd te worden.

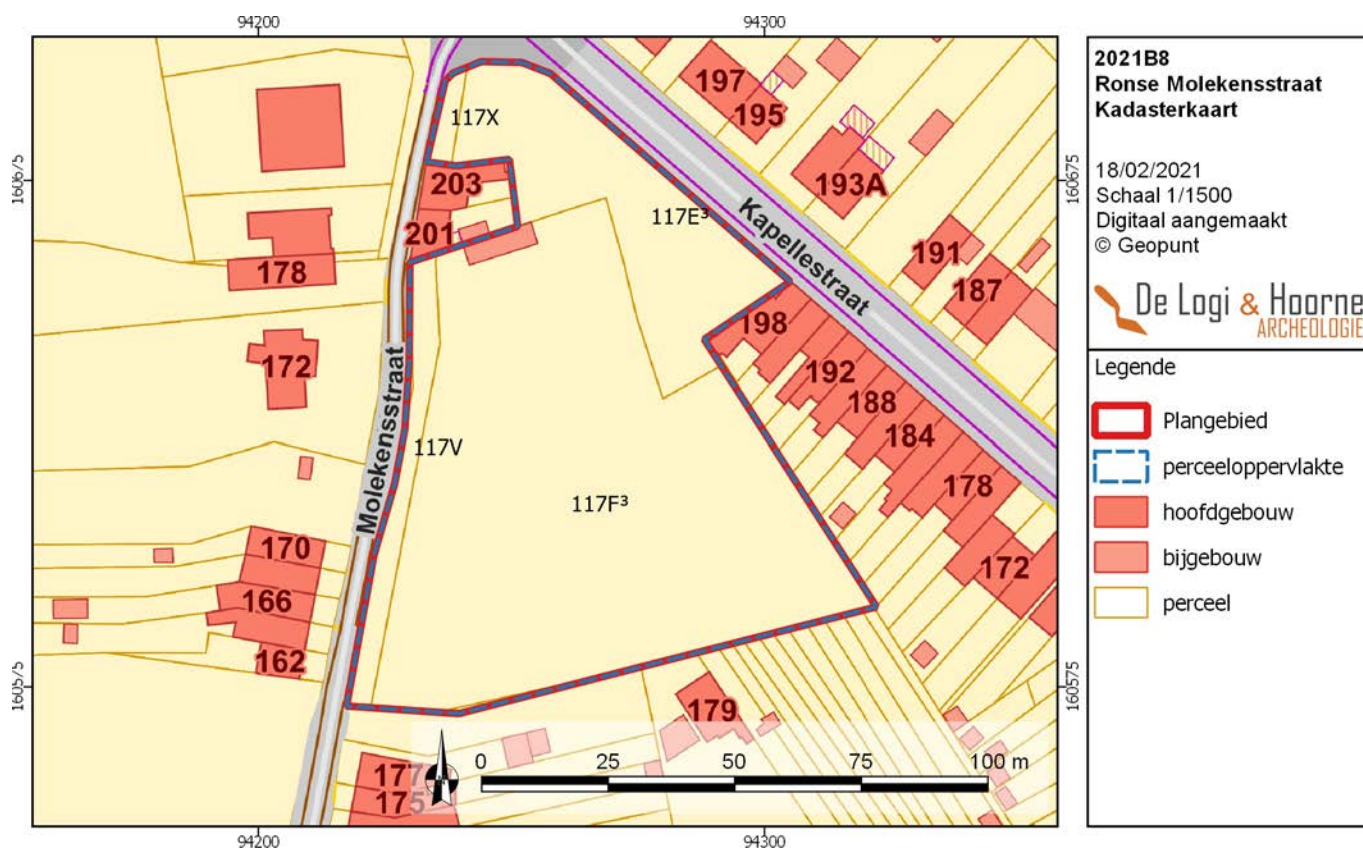
Op basis van de akte genomen archeologienota (ID944) diende een proefsleuvenonderzoek over het volledige terrein in uitgesteld traject te worden uitgevoerd. Dit proefsleuvenonderzoek kon door de aanwezigheid van reeds zes nieuwe woningen en allerhande ingrepen slechts op 4504m² plaatsvinden. Het onderzoek toonde echter aan dat de vrije gronden een hoge graad van verstoring vertoonden waardoor geen bijkomend onderzoek geadviseerd wordt.

HOOFDSTUK 1: BUREAUONDERZOEK

1. Beschrijvend gedeelte

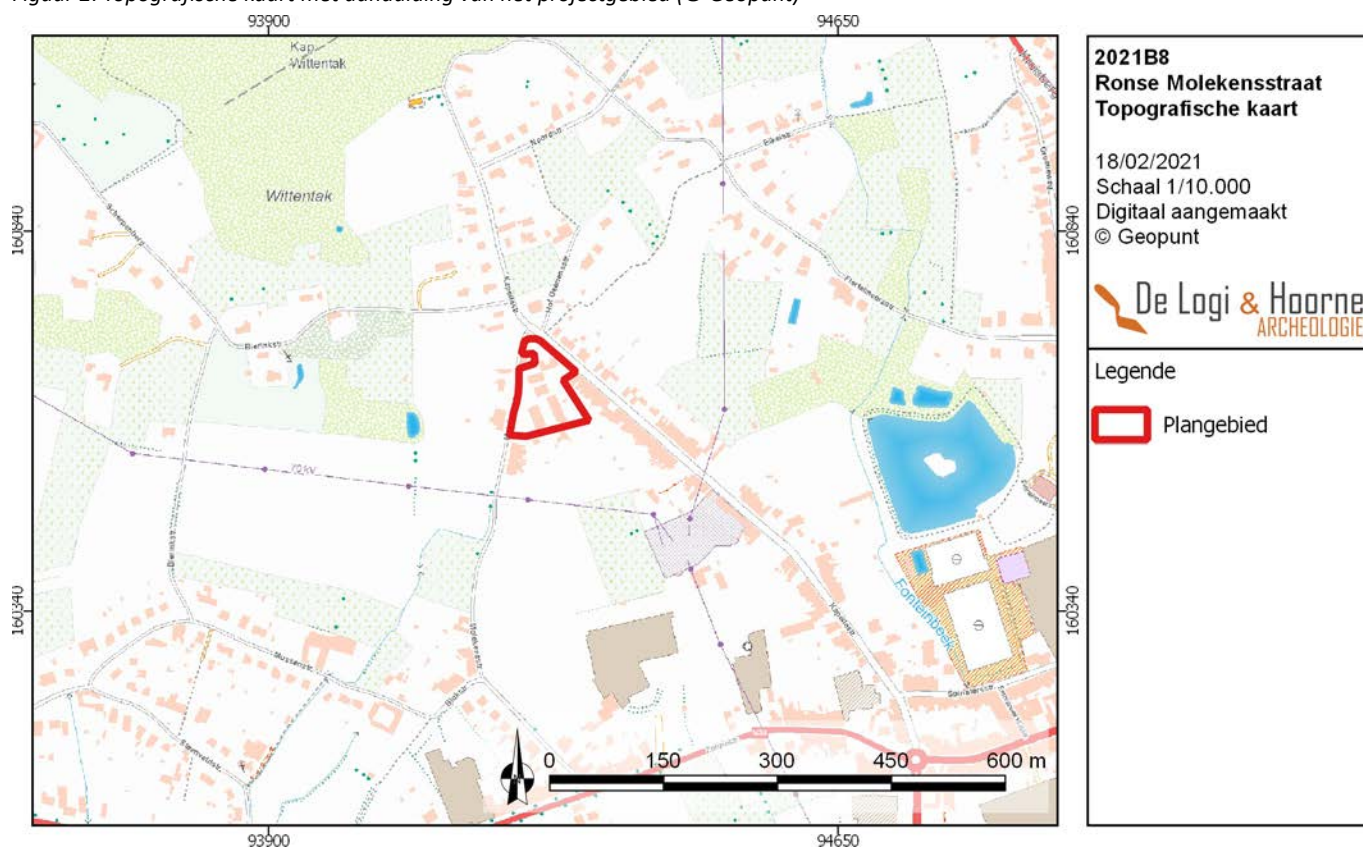
1.1. Administratieve gegevens

Projectcode proefsleuven:	2021B8
Sitecode:	RON-MOL-21
Nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan:	Niet van toepassing
Erkende archeoloog:	De Logi & Hoorne bvba OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Locatie projectgebied:	Projectgebied in Plangebied in Ronse, omsloten door de Molekensstraat en de Kapellestraat.
Bounding box (Lambert 72):	punt 1: min. X: 94217,4; max. Y: 160698,7 punt 2: max. X: 94322,1; min. Y: 160569,7
Kadaster:	Ronse, Afdeling 1, Sectie A: perceelsnummers 117E ³ , 117F ³ , 117V, 117X
Oppervlakte plangebied:	7920m ²
Oppervlakte percelen:	7920m ²
Te onderzoeken gebied:	7920m ²
Onderzocht gebied:	4504m ²
Termijn uitvoering proefsleuven:	17 februari 2021
Termijn uitvoering rapportage:	17 februari t.e.m. 19 februari 2021
Betrokken actoren en specialisten:	Frederik De Kreyger (erkend archeoloog, veldwerkleider); Patsy Billemon (aardkundige); Johan Hoorne (redactie)
Wetenschappelijke advisering:	niet van toepassing
Kadasterkaart:	figuur 1
Topografische kaart:	figuur 2

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

Dit proefsleuvenonderzoek had als doel het archeologisch potentieel van het te onderzoeken gebied van 7920m² groot langs de Molekensstraat in Ronse te bepalen. Door de bouw van reeds 6 woningen en allerhande ingrepen op het terrein kon echter maar 4504m² onderzocht worden. Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek moet afgewogen kunnen worden of verdere maatregelen in het kader van het archeologisch vooronderzoek nodig zijn, en welke deze zijn. Uiteindelijk moet dit bijdragen aan de finale afweging of voor een (deel van) het projectgebied al dan niet verdergezet onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving noodzakelijk is, en of er mogelijkheden tot behoud *in situ* bestaan, en wat hiervoor de voorwaarden en vereisten zijn. Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

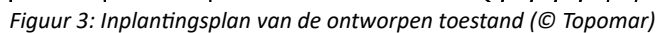
- Wat is de bodemopbouw en wat zijn eventuele bodemvormende factoren?
- Wat zijn de lokale variaties binnen de bodemgenese?
- Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?
- Zijn er in de proefsleuven relevante archeologische sporen of (steentijd)artefacten aanwezig?

Indien er relevante archeologische relictten aanwezig zijn:

- Wat is de aard van de grondsporen (natuurlijke en/of antropogeen)?
- Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?
- Welke relevante archeologische structuren of vondstconcentraties zijn aanwezig?
- Wat is hun verspreiding?
- Wat is de densiteit?
- Wat is de datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de oversnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?
- In welke sporen of bodemhorizonten zijn er steentijdartefacten aanwezig (*in situ* of secundair materiaal)?
- Kan er een ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of steentijdartefacten?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, artisanaal, funerair, religieus, ...) op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal?
- Wat is de impact van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ* en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
- Indien behoud *in situ* van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?
- Welke site-specifieke vragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek door middel van een opgraving, beantwoord worden?
- Zijn er structuren/sporen met bijzondere aandacht verdienen bij eventueel vervolgonderzoek?
- Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?
- Kan er een inschatting gemaakt worden van de noodzaak en vermoedelijke hoeveelheden van natuurwetenschappelijk onderzoek bij verder vervolgonderzoek?
- Kan er een inschatting gemaakt worden over budget, tijdsduur, personeelsbezetting, personeelskwalificaties en gespecialiseerde begeleiding bij een vervolgonderzoek?

1.2.2. Randvoorwaarden

Voor de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek diende het terrein toegankelijk te zijn voor de archeologen en de kraan. Dit hield voor dit project in dat alle aanwezige begroeiing en gebouwen die niet in de omgevingsvergunning bewaard bleven verwijderd moesten worden. Deze ingrepen waren grotendeels uitgevoerd maar al het steenpuin verworven uit de afbraak was nog op het terrein aanwezig, waardoor voornamelijk aan de oostelijke zijde van het terrein bepaalde delen van het plangebied niet toegankelijk waren. Bovendien was de initiatiefnemer reeds gestart met de bouw van 6 nieuwbouwwoningen aan de westelijke zijde van het plangebied. De oppervlakte van deze woningen, alsook de volledige werfinrichting, kon hierdoor niet meer via een proefsleuvenonderzoek onderzocht worden.

1.3. Onderzoeksstrategie en -methode

1.3.1. Motivering

Het Programma van Maatregelen van de archeologienota voorzag de inplanting van zeven sleuven op het volledige plangebied. Op deze manier kon het projectgebied, conform de Code van Goede Praktijk, onderzocht worden door middel van parallelle continue proefsleuven over de volledige oppervlakte van de betrokken percelen. Hierbij bedroeg de afstand tussen de proefsleuven maximaal 15m, as op as.

Met dit proefsleuvenschema was voorzien 10,9% van de totale oppervlakte van het terrein te onderzoeken. Indien het voorgestelde proefsleuvenplan volledig kon worden uitgevoerd diende nog 1,6% extra oppervlakte aan kijkvensters te worden aangelegd. De proefsleuven dienden conform de Code van Goede Praktijk aangelegd te worden met een graafmachine voorzien van rupsbanden en een tandeloze, 2m brede graafbak. Om de diepte van het archeologisch vlak te bepalen, wordt de kraan steeds begeleid door minstens één archeoloog en werden alle verdere voorschriften uit de Code van Goede Praktijk gevolgd.

Indien er tijdens het proefsleuvenonderzoek steentijdvondsten werden aangesneden, diende op basis van het onderzoek zones afgebakend te worden waarbinnen steentijd artefactensite(s) mogelijk waren. Vervolgens moest op basis van een waarderend booronderzoek de aard van de site(s) nader bepaald worden. Echter, door de afwezigheid van steentijdartefacten onder het vondstmateriaal en het gebrek aan goed bewaarde bodems voor steentijd artefactensite(s) zijn geen waarderende boringen uitgevoerd binnen het projectgebied.

1.3.2. Onderzocht gebied in cijfers

De effectieve uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem week op verschillende punten af van het voorziene Programma van Maatregelen. Initieel was er een proefsleuvenonderzoek voorzien op 7920m². Dit gebied kon niet volledig onderzocht worden aangezien er zich op de westelijke zijde van het terrein reeds zes nieuwbouwwoningen en een werfinrichtingszone bevond. Aan de oostelijke zijde van het terrein was een grote hoop steenpuin aanwezig en de zone tussen het steenpuin en de werfinrichtingszone kon ook niet onderzocht worden aangezien hier een plots hoogteverschil van minstens 2,5m was tussen de hoger gelegen gronden op de noordelijke zone en de lager gelegen gronden in het zuiden. Bovendien diende er, om veiligheidsredenen, een afstand behouden te worden van de nog aanwezige gebouwen op het westelijke deel. In totaal kon zo 3416m² van het plangebied niet worden onderzocht. Door het verkleinen van de nog te onderzoeken zone diende het voorgestelde proefsleuvenplan ook aangepast te worden van zeven naar zes sleuven.

Uiteindelijk kon 479m², ofwel 10,63% van het nog te onderzoeken plangebied van 4504m² aan de hand van proefsleuven onderzocht worden. Door de aanwezigheid van een hoge graad van verstoring over het gehele terrein (*zie infra*) en het gebrek aan relevante sporen en vondstenconcentraties, werd ervoor gekozen om geen extra kijkvensters aan te leggen. Ondanks het vooropgestelde percentage van 12,5% niet behaald werd, levert het uitgevoerde onderzoek een goede kijk op de archeologische situatie van het terrein waardoor een gepast programma van maatregelen kan worden opgesteld (zie deel 2 "Verslag van resultaten; Hoofdstuk 2: 1.3.5. Motivering afwijkingen op voorziene strategie").

1.3.3. Vondstselectie en staalname

Tijdens het onderzoek zijn geen vondsten aangetroffen die de datering van de sporen mogelijk maken. Er zijn geen (losse) vondsten van uitzonderlijke aard aangetroffen. Na analyse op het terrein bleek staalname op geen enkel spoor nuttig.

1.3.4. Organisatie en gebruikte materialen

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem werd uitgevoerd op 17 februari 2021 door Frederik De Kreyger, Lisa Malfliet en Sebastiaan Genbrugge. De weersomstandigheden waren gunstig, afwisselend bewolkt met opklaringen en een gemiddelde temperatuur van 14°C.

In het kader van dit proefsleuvenonderzoek werd ervoor geopteerd om het bodemkundig onderzoek uit te voeren op basis van de bodemprofielen die in de werkputten werden aangelegd.

Figuur 4: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied en de voorgestelde proefsleuven (© Geopunt)

Figuur 5: Kadasterkaart met aanduiding van de uitgevoerde sleuven (© Geopunt)

Figuur 6: Luchtfoto van het plangebied met zicht op de sleuven en in het rood de ontoegankelijke zone aangeduid

Figuur 7: Het directe hoogteverschil tussen de noordelijke en zuidelijke zone

Hierbij werd de werkput, in een zone zonder archeologische sporen, plaatselijk machinaal verdiept waarbij de wand van de werkput van het maaiveld tot de bodem van het profiel werd opgeschoond. Hierbij werd een bodemprofiel verkregen van ongeveer 1m breed en tot op een relevante diepte. Elk profiel is gefotografeerd, ingemeten met het GPS-toestel en uitvoerig bestudeerd.

Het aanleggen van dergelijke bodemprofielen in de werkputten heeft om meerdere redenen de voorkeur op een apart landschappelijk booronderzoek in functie van bodemkundig onderzoek. Eerst en vooral is het bestuderen van bodems en geologische lagen in booronderzoeken een studie *ex situ*, de verschillende lagen en horizonten bevinden zich immers niet meer op hun oorspronkelijke plaats. Bovendien is de nauwkeurigheid van een landschappelijk booronderzoek aanzienlijk beperkter omdat de verschillende bodemkundige horizonten slechts kleinschalig in de boor aanwezig zijn en licht bewogen worden bij het opboren en uitleggen waardoor de grenzen tussen de horizonten vervagen en details van de bodemopbouw verloren gaan. Een landschappelijk booronderzoek is eerder nuttig om, eventueel ter aanvulling van bodemkundige profielen, de geologische opbouw van het landschap te onderzoeken.

Het onderzoeken van de bodemgenese aan de hand van bodemprofielen die in de werkputten worden aangelegd is slechts een kleine ingreep waarbij eventuele archeologische sporen met zekerheid kunnen worden ontzien. Bovendien is de nauwkeurigheid van deze methode vrij groot aangezien de bestudeerde lagen en horizonten zich *in situ* bevinden en deze op een aanzienlijk groter oppervlak dan boringen kunnen worden bestudeerd. Bij het maken van dergelijke profielen kan met de veldinterpretatie van het profiel ook direct rekening worden gehouden bij de verdere aanleg van de werkput.

Conform de code van Goede Praktijk en zoals vermeld in de archeologienota met ID944 zijn de aanleg van de proefsleuven en kijkvensters uitgevoerd met een graafmachine voorzien van rupsbanden en een tandeloze graafbak van 2m breed. Foto's en overzichtsfoto's zijn genomen met een Canoncamera type EOS 700D met optische zoom EFS 18-55mm. De sporen, bodemprofielen en vondsten zijn geregistreerd via een Ipad mini in een interne databank van het type File Maker Pro 18, terwijl alle opmetingen op het terrein zijn uitgevoerd met een GPS-toestel Trimble type R2 GNSS. Alle sporen die in de sleuven zijn aangetroffen, werden opgeschaafd, gefotografeerd, opgemeten met het GPS-toestel en beschreven in een database. De sporen kregen een uniek nummer dat is samengesteld uit het nummer van de sleuf of kijkvenster (0001 tot en met 0006) gevolgd door een volgnummer per sleuf (01, 02,...).

Ook de randen van de proefsleuven, kijkvensters, hoogtes van maaiveld en archeologisch vlak zijn opgemeten met het GPS-toestel. Alle andere registraties op het terrein en tijdens de verwerkingsfase gebeuren conform de Code van Goede Praktijk. Tijdens de verwerking werd het plannenmateriaal gemaakt met QGIS, de tekst werd geschreven in MS Word en de lay-out van de rapporten gebeurde in Adobe InDesign. Deze nota is een neerslag van de bekomen resultaten.

1.3.5. Inbreng geconsulteerde specialisten en wetenschappelijk advies

Voor dit onderzoek werd geen beroep gedaan op specialisten.

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het proefsleuvenonderzoek, met name al de relevante gegevens die met deze onderzoeksmethode over het projectgebied verzameld kunnen worden en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit dit assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Voor het assessment van de vondsten wordt elke aangetroffen materiaalcategorie per spoor apart bekeken. Daarbij wordt een kwantificatie uitgevoerd en indien mogelijk een datering naar voor geschoven. Bij het bekijken van het materiaal wordt een onderscheid gemaakt tussen wat als vondstensemble of als uitzonderlijke vondsten moet worden beschreven. De beschrijving van de vondstensembles en de uitzonderlijke vondsten gebeurt conform aan de richtlijnen volgens de Code Van Goede Praktijk (11.3.2.2 Assessment van vondsten: vondstensembles en 11.3.2.3 Assessment van vondsten: uitzonderlijke vondsten).

Voor het assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren worden eveneens de aanwijzingen van de Code Van Goede Praktijk nageleefd (11.3.4 Assessment van sporen, sporencombinaties en archeologische structuren). Het assessment van de sporen houdt in dat op basis van alle verzamelde gegevens over de sporen, in combinatie met de assessmentrapporten van de vondsten en stalen, een inschatting wordt gemaakt over de tafonomie en de mogelijke functie van de sporen. De sporen, spoorcombinaties en structuren worden beschreven, hun bewaringstoestand, en typologische, chronologische en ruimtelijke indeling worden onderzocht en behandeld. Aan de hand van deze gegevens wordt per dateringsfase het potentieel aan kennisvermeerdering ingeschat en meegedeeld.

Alle aangemaakte gegevens — dit omvat deze nota, de foto's, de figuren, de lijsten, de plannen kaarten en lagen in GIS — worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn.

2.2. Aardkundige opbouw

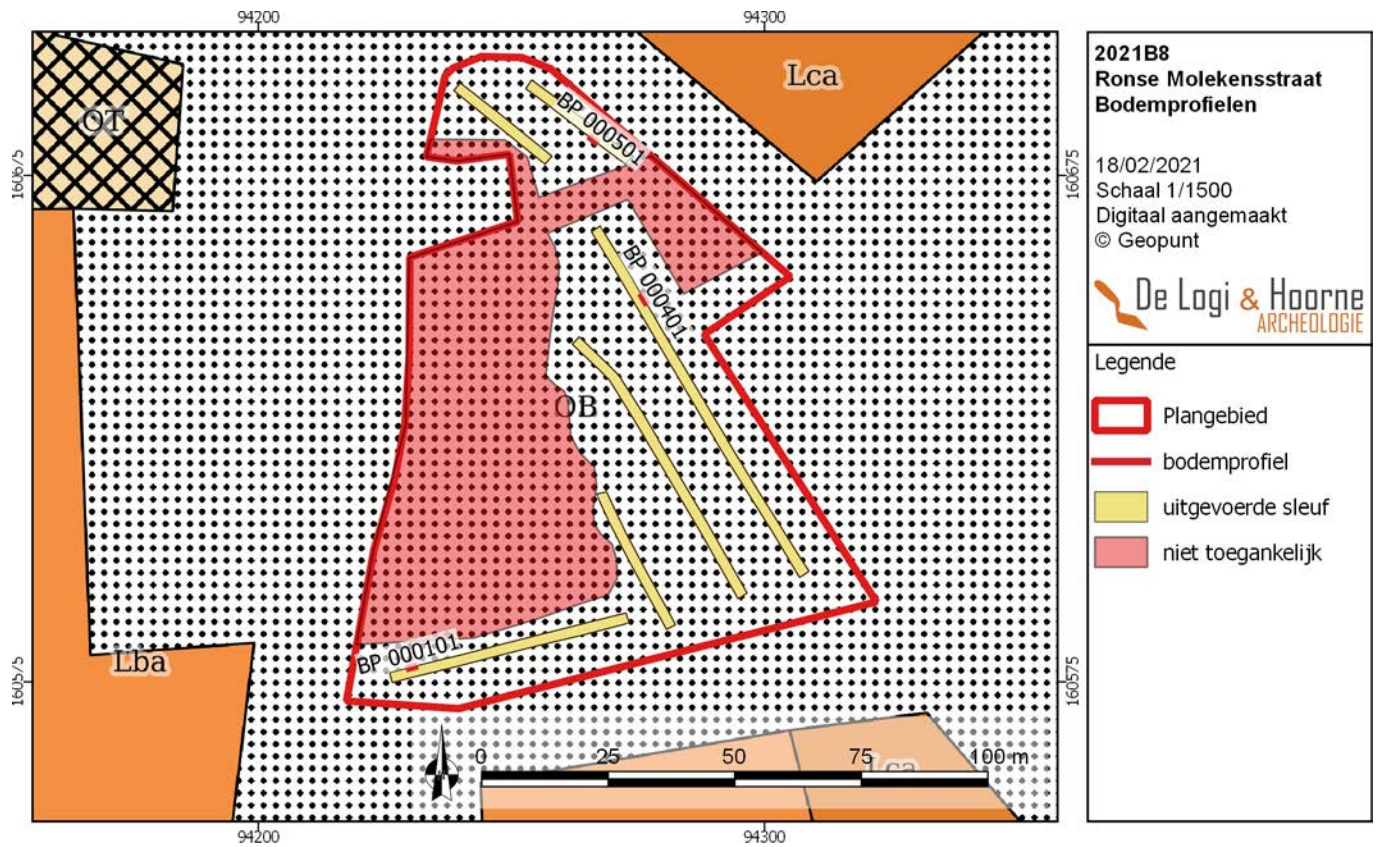
2.2.1. Aardkundige eenheden

De bodem van het projectgebied staat op de Vlaamse bodemkaart geclassificeerd als bebouwde zone (OB). Hierdoor wordt verwacht dat deze bodem sterk antropogeen verstoord is, veroorzaakt door vroegere grondwerken. In de World Reference Base-classificatie (WRB) wordt deze bodem geïnterpreteerd als technosol/not surveyed (DONDEYNE et al. 2015).

De bodemopbouw werd tijdens het proefsleuvenonderzoek onderzocht aan de hand van drie bodemprofielen verspreidt over het noordelijke en westelijke gedeelte van het projectgebied. Bodemprofiel BP0402 werd geselecteerd als referentieprofiel.

Het referentieprofiel BP0402 werd aangelegd in het noorden van het onderzoeksgebied. Het profiel bestaat uit twee horizonten; een verstoorde Ap-horizont die rechtstreeks gaat rusten op de moederbodem (C-horizont). De Ap-horizont heeft een dikte van 1,00m en bestaat uit bouw materiaal en antropogene sedimenten. De C-horizont bestaat uit homogeen leem en heeft een beige-grijze kleur. Het was niet mogelijk om de natuurlijke bodemopbouw waar te nemen. Dit bodemprofiel toont aan dat de natuurlijke bodem van dit onderzoeksgebied in het verleden werd afgegraven en later terug is opgehoogd met antropogene sedimenten.

De twee overige aangelegde bodemprofielen vertoonden dezelfde horizonten opbouw. De Ap-horizont gaat hierbij variëren in dikte; meer bepaald tussen 0,70 tot 1,10m. Er kon ook een variatie in moedermateriaal worden waargenomen. Bepaalde zones van het onderzoeksgebied zijn in het verleden dieper afgegraven waarbij een dikker pakket van de bodem werd verwijderd. Zo was het mogelijk om de normaal dieper gelegen homogene leem waar te nemen in proefsleuf 4 en in het referentieprofiel. In de overige profielen werd de hoger gelegen heterogene, bruinere leem aangetroffen.

Figuur 8: Aanduiding van de geplaatste bodemprofielen (© Geopunt)

Figuur 9: Referentieprofiel 000402

Over het volledige terrein werd een dikke antropogeen verstoorde tophorizont waargenomen zonder sporen van de oorspronkelijke bodem aan te treffen. Hieruit kan worden afgeleid dat de oorspronkelijke bodem in het verleden is weggegraven waarbij het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed in deze horizonten werd vernietigd. De dikte van het weggegraven pakket kan echter niet worden afgeleid uit deze profielen.

2.2.2. Geomorfologie

Het projectgebied is gelegen in de Vlaamse Ardennen en vertoont een grote variatie in TAW-waarden, gaan van 51m TAW in het zuiden tot 66m TAW in het noordelijke gedeelte van het projectgebied. Deze helling was echter op bepaalde locaties tijdens vorige grondwerken deels afgevlakt voor het positioneren van bebouwing.

De aangelegde bodemprofielen tijdens dit proefsleuvenonderzoek bevestigden de resultaten bekomen uit het bureauonderzoek. De bodem vertoont inderdaad sterke antropogene beïnvloeding, gecreëerd tijdens vroegere grondwerken.

2.2.3. Profieltekeningen en beschrijvingen

Het referentieprofiel werd reeds uitvoerig beschreven in bovenstaand hoofdstuk “2.2.1. Aardkundige eenheden”.

2.3. Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

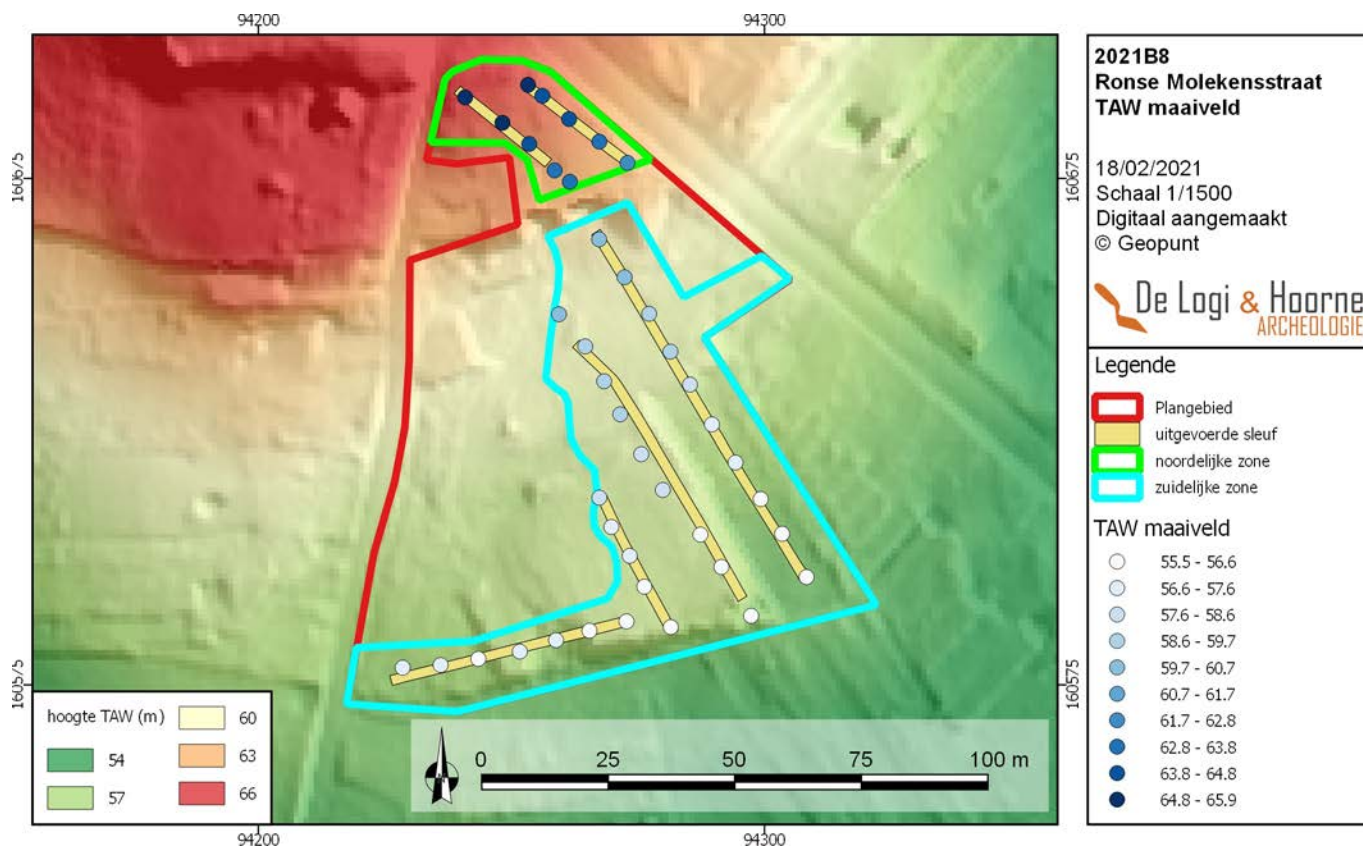
In dit onderdeel van het assessmentrapport volgt een beschrijving van de archeologische site aan de hand van het sporenbestand of, in geval van artefactensites, de stratigrafie en vondstenspreiding.

2.3.1. Stratigrafische opbouw van de archeologische site

De aangetroffen sporen vertonen geen complexe stratigrafie en binnen het projectgebied zijn geen complexe sporen of complexe spoorcombinaties aangetroffen. Bijgevolg bevat het plangebied geen complexe horizontale of verticale stratigrafie.

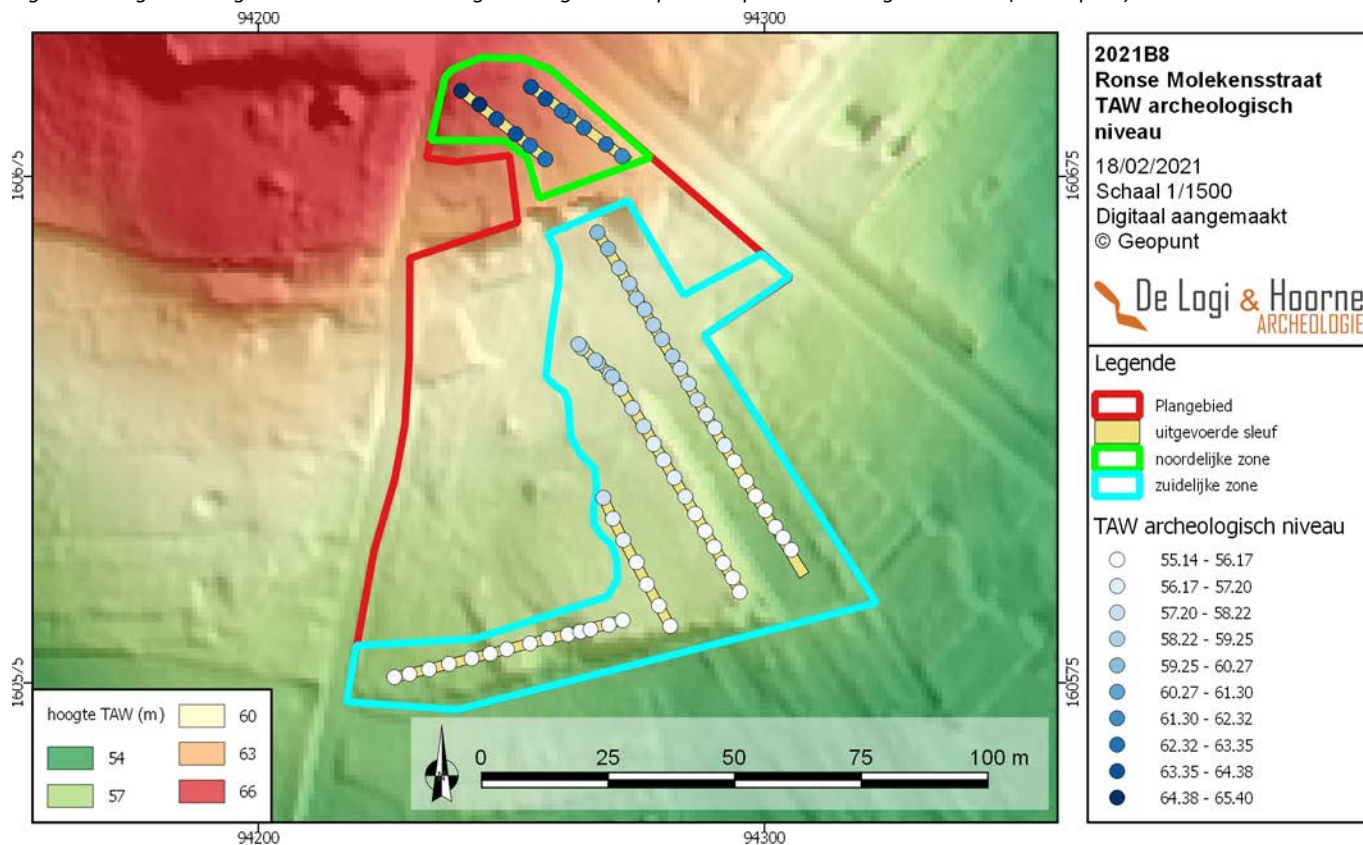
Het archeologische niveau varieert zeer sterk aangezien er grote hoogteverschillen binnen het plangebied aanwezig zijn. De noordelijke zone kent een direct hoogteverschil van meer dan 2,5m ten opzichte van het zuidelijke deel. Dit hoogteverschil is het gevolg van een uitgraving uit het verleden met als doel om het zuidelijke terrein te nivelleren en de sterke natuurlijke hellingsgraad van het terrein teniet te doen. Deze uitgraving hangt hoogst waarschijnlijk samen met de bouw van de voormalige hoeve in de 19de eeuw. Het niveau van het maaiveld op het noordelijke deel ligt tussen 62,53m en 65,88m TAW. Het archeologisch niveau lag op deze zone tussen 62,04m en 65,40m TAW. Uit deze waarden blijkt dat het hoogste niveau van het terrein zich in de noordwestelijke hoek bevindt terwijl de laagste waarden in de zuidoostelijke hoek zijn vastgesteld. Nergens op dit deel van het terrein werd een duidelijke bodemopbouw met een originele A-bodem vastgesteld.

Ook op de zuidelijke zone zijn grote hoogteverschillen merkbaar. Het niveau van het maaiveld op deze zone ligt tussen 55,52m en 60,01m TAW. Het archeologisch niveau lag op deze zone tussen 55,14m en 59,40m TAW. Hierbij valt duidelijk op dat het terrein vanuit de zuidelijke hoek in noordelijke richting een stijging kent. Rekening houdend met minstens een afgraving van 2,5m van de bodem in de noordelijke hoek van het zuidelijke gebied, mag sowieso verondersteld worden dat er op het centrale deel van het plangebied geen archeologische sporen meer aanwezig konden zijn. Dit wordt bevestigd door de vastgestelde bodemopbouw in deze zone, namelijk een laag steenpuin van minstens 0,5m waaronder direct de C-bodem werd vastgesteld.

Figuur 10: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de genomen punten op het maaiveld (© Geopunt)

Figuur 11: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de genomen punten op het archeologisch niveau (© Geopunt)

2.3.2. Het sporenbestand algemeen

In de sleuven werden in totaal 21 sporen aangetroffen, waaronder enkel antropogene sporen. De antropogene sporen vertonen allen een duidelijke aflijning met een overwegend heterogene, grijze tot donkergrijze tot blauwe zandlemige tot kleiige textuur. De meeste sporen bevatten kleine inclusies zoals baksteen of recente dakpanfragmenten. Er werd geen enkel spoor aangetroffen met enige vorm van bioturbatie. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen complexe sporen of complexe spoorcombinaties aangetroffen (zie deel 2 “Verslag van resultaten; Hoofdstuk 3: 1.3.5. Sporenlijst”).

2.3.3. De sporen per zone

Op basis van het aangetroffen sporenbestand kan er een opdeling tussen de noordelijke en zuidelijke zone worden opgesteld. Waar in het zuidelijke deel voornamelijk recente kuilen aanwezig zijn, kunnen er op de noordelijke zone drie muurresten onderscheiden worden (*zie infra*).

2.3.4. Sporen per categorie

De 21 aangetroffen sporen bestaan uit 12 kuilen, 4 greppelsegmenten, 3 funderingen van muurresten en 2 paalsporen. Alle sporen hebben een eerder recente datering en liggen eerder verspreid over de sleuven, enkel de muurresten komen gegroepeerd voor aan de oostelijke zijde van de noordelijke zone.

Spoor 000501 is een rechthoekige bakstenen structuur met O-W oriëntatie waarvan enkel de oostelijke grens is waargenomen. De structuur meet minstens 2m op de O-W as en 2,76m op de N-Z as. De contouren van de structuur bestaan uit een gemetste muur van 0,43m. In de noordoostelijke hoek van de baksteenfundering was een betonplaat aanwezig, mogelijk de restant van een betontrap. Dit doet vermoeden dat het om een oude kelder gaat. Spoor 000502 ligt op 11,7m ten noordwesten van 000501 en is ook een rechthoekige structuur met O-W oriëntatie. Van deze structuur zijn zowel de oostelijke als westelijke grens niet aangetroffen. De structuur meet 2,75m in de lengte en 1,52m in de breedte, waarvan de noordelijke en zuidelijke zijde uit een baksteenmuur van 0,42m bestaat. Tussen deze muren was een betonplaat aanwezig. Net ten noordwesten van 000502 ligt 000503, de restant van een muur dat naar alle waarschijnlijkheid in zuidelijke richting aansluiting maakt op 000502. Deze muur heeft een eerder N-Z oriëntatie en lijkt haaks georiënteerd op 000502. De muur is 0,72m breed, met een lokale verbreding tot 1m. Het metselwerk van deze drie sporen is sterk uniform waaruit verondersteld mag worden dat deze sporen gelijktijdig zijn opgetrokken, wat ook de onderlinge oriëntatie tussen de sporen doet vermoeden.

De overige sporen zijn duidelijk uitgegraven en nadien opgevuld, al dan niet met afval. De oorsprong van alle sporen hangt hoogst waarschijnlijk samen met de ingebruikname van het terrein als landbouwbedrijf vanaf de eerste helft van de 19de eeuw tot en met de tweede helft van de 20ste eeuw. In de opvulling van de sporen werden geen diagnostische vondsten vastgesteld, wat een datering van deze sporen bij een eventueel verder onderzoek sterk zou bemoeilijken. Door de absentie van materiaal kan er geen nauwkeurige datering of een onderling verband tussen de sporen worden opgemerkt.

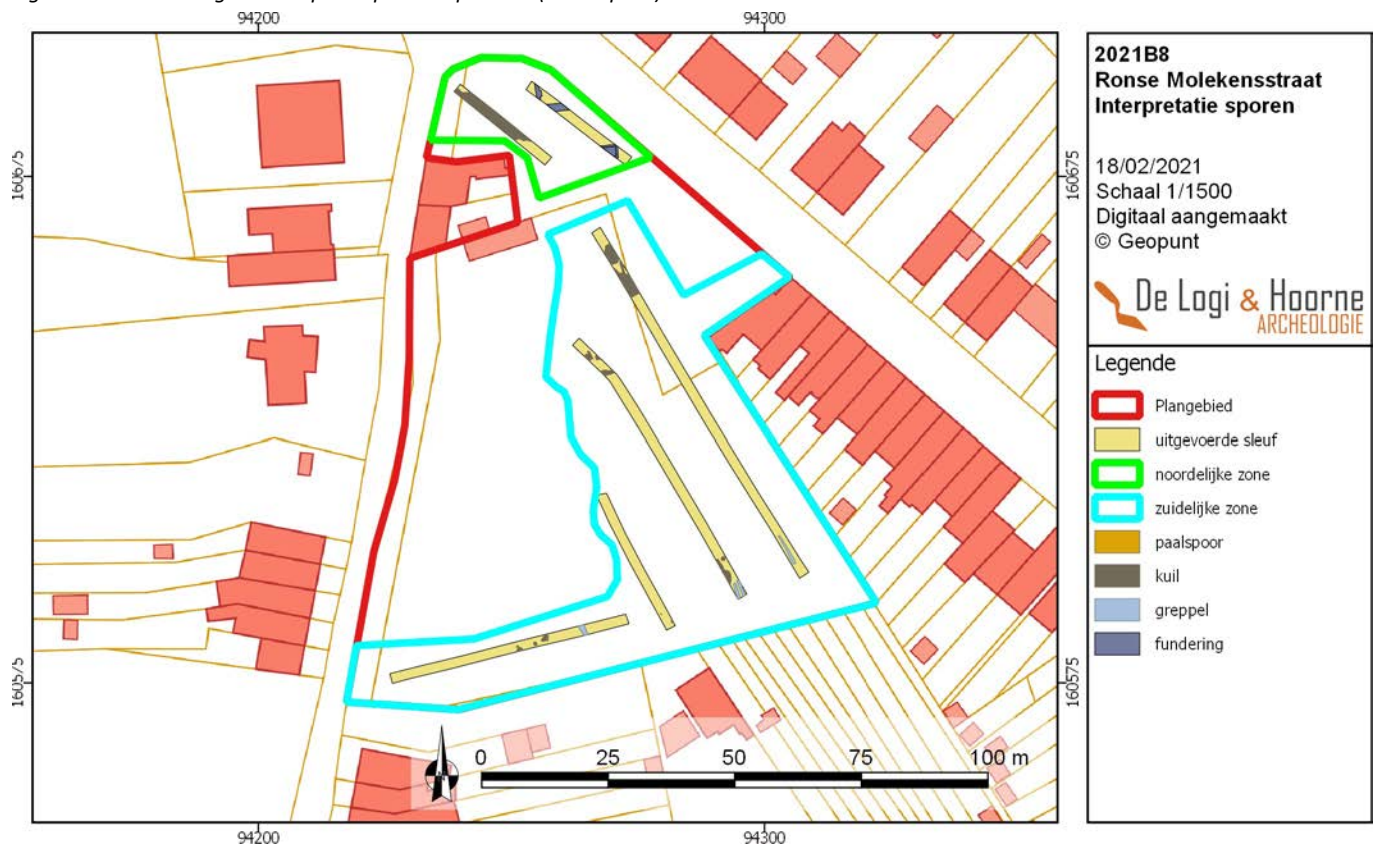
2.3.5. Sporen per periode

Door het gebrek aan een archeologisch vondstensemble kan geen enkel spoor op basis van materiaal worden gedateerd. De meeste sporen werden gedateerd aan de hand van hun scherpe aflijning, zeer donkere kleur en recente inclusies. Een verder onderscheid maken tussen deze sporen was helaas niet mogelijk. Op basis van hun morfologische kenmerken lijkt een datering van de sporen in de nieuwste tijd zeer aannemelijk. De muurresten staan niet duidelijk gekarteerd op de Atlas der Buurtwegen uit 1840, de Poppkaart uit 1842-1879 of de topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 maar lijken toch allen uit deze periode of eerder eind 19de eeuw te dateren. Enkel 000503 lijkt onderdeel te zijn van een gekarteerd gebouw op de bovenstaande historische kaarten.

Figuur 12: Allesporenkaart (© Geopunt)

Figuur 13: Aanduiding van de sporen per interpretatie (© Geopunt)

Figuur 14: Aanduiding van de sporen per datering (© Geopunt)

Figuur 15: Kuil 000601 met daarin duidelijke recente baksteenfragmenten en afval

Figuur 16: Greppelsegmenten 000301 & 000302

Figuur 17: Fundering 000501

Figuur 18: Fundering 000502

Figuur 19: Fundering 000503

Figuur 20: Loodrecht zicht op de drie funderingsresten

2.4. Assessment van de vondsten

Omdat tijdens het proefsleuvenonderzoek geen significant aantal vondsten werd aangetroffen, is geen assessment van de vondsten uitgevoerd. Bijgevolg worden in deze nota geen vondstensembles, losse vondsten of bijzondere vondsten besproken.

2.5. Assessment van de stalen

Wegens een gebrek aan relevante sporen werden gedurende het proefsleuvenonderzoek geen stalen ingezameld. Staalnames van de aangetroffen sporen zouden geen potentiële kenniswinst opleveren of helpen bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen (zie deel 2 “Verslag van resultaten; hoofdstuk 1: 1.2.1. Vraagstelling).

2.6. Conservatie-assessment

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is geen uitzonderlijk of archeologisch interessant vondstmateriaal aangetroffen, waardoor de opmaak van een conservatie-assessment voor de vondsten niet nodig is. Alle aangemaakte gegevens — dit omvat deze nota, de foto’s, de figuren, de lijsten, de plannen kaarten en lagen in GIS — worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn.

2.7. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Op basis van de gegevens verzameld tijdens het proefsleuvenonderzoek kan besloten worden dat er binnen het plangebied enkel antropogene sporen uit de nieuwste tijd aanwezig lijken. De sporen liggen verspreid over het terrein en vertonen, met uitzondering van de muurresten op de noordelijke zone, geen duidelijk onderling verband. Het karakter van de sporen beperkt zich hoofdzakelijk tot kuilen die met afval zijn opgevuld. Alle sporen lijken in relatie te staan met de ingebruikname van het voormalige landbouwbedrijf dat zich op de terreinen bevond. Op het onderzochte deel van het terrein zijn geen indicaties gevonden van een eventuele occupatie in archeologisch interessante periodes.

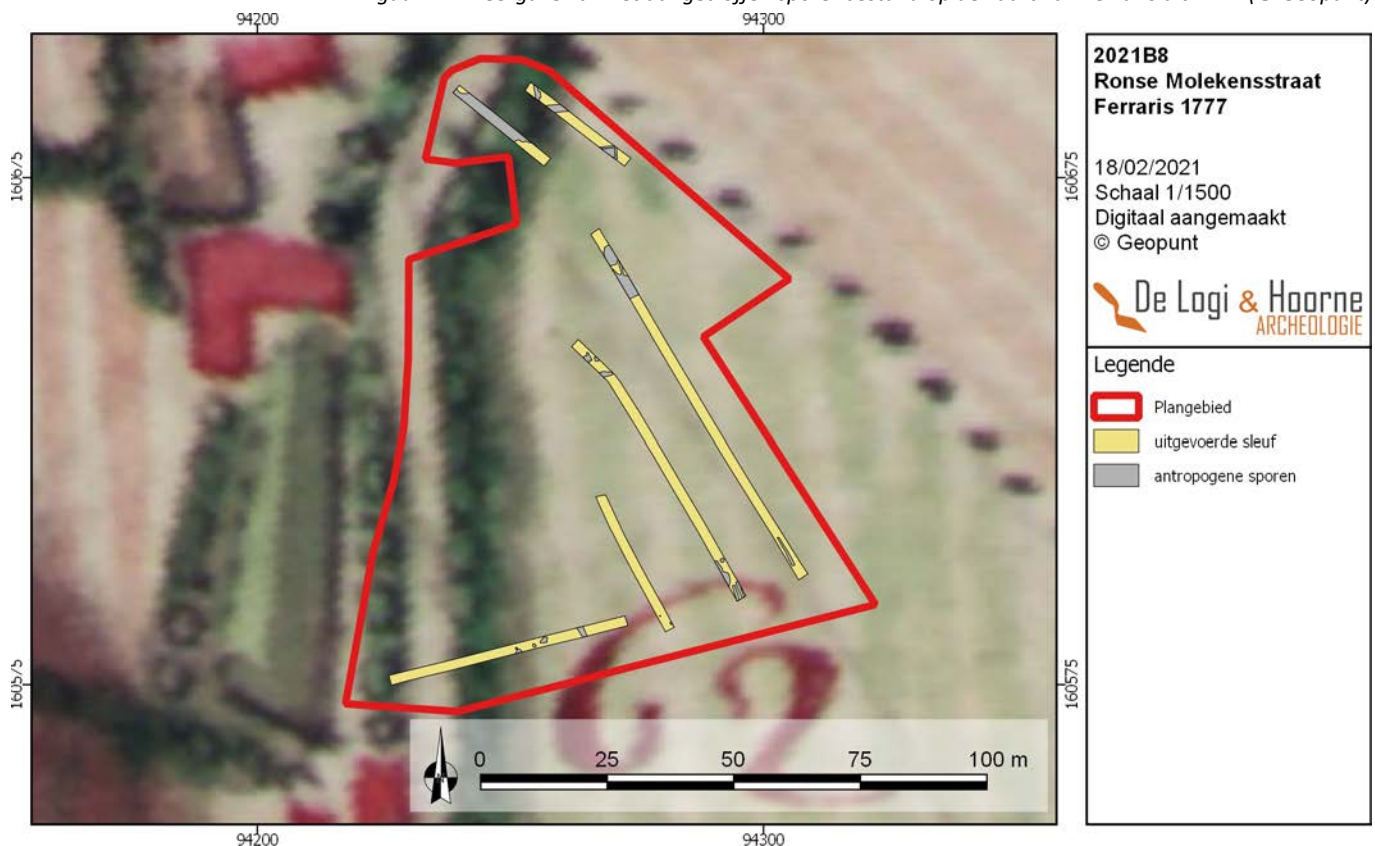
2.8. Confrontatie met eerder uitgevoerd vooronderzoek

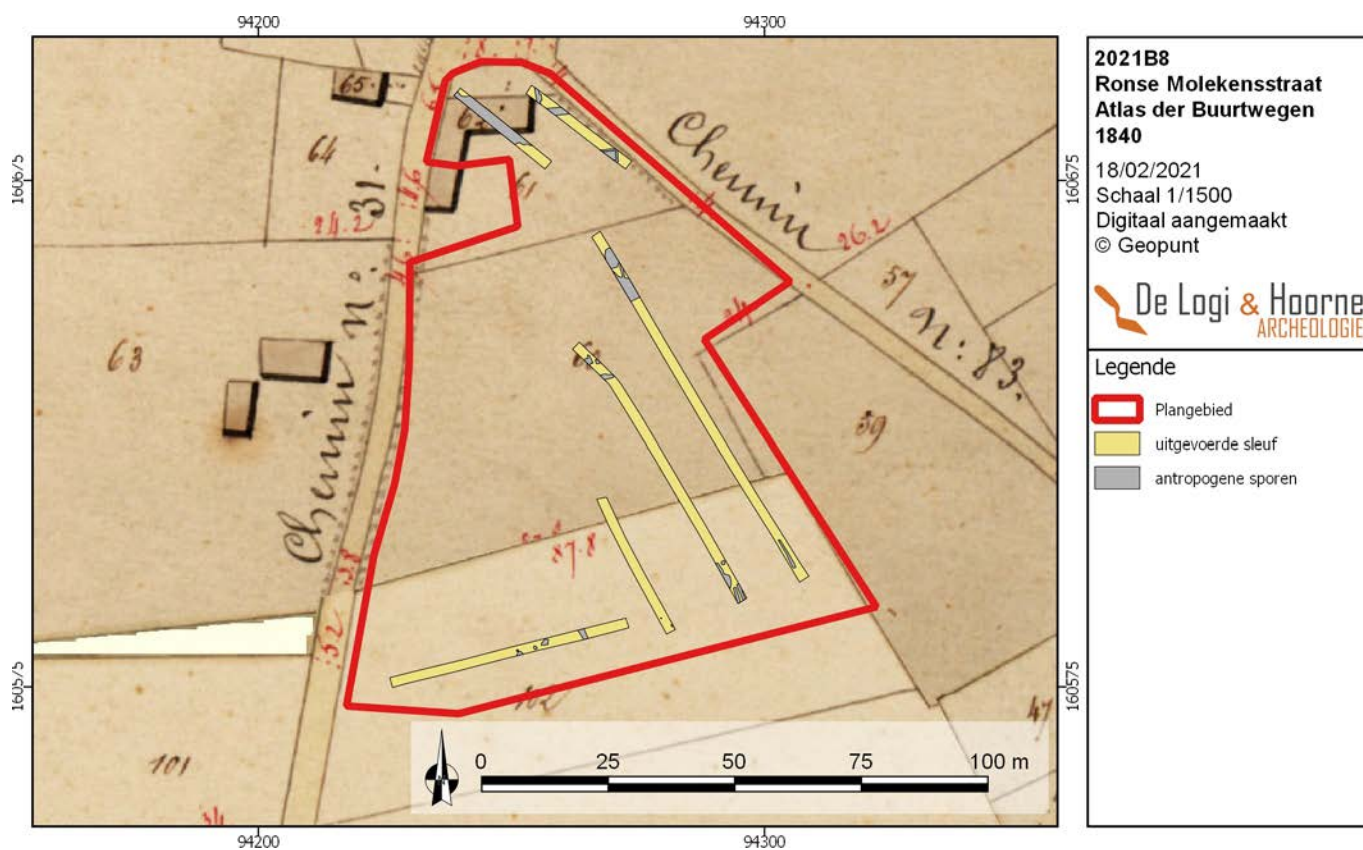
De bureaustudie van de archeologienota met ID944 toonde aan dat het projectgebied een matig tot hoog archeologisch potentieel bezit. Om deze reden werd in uitgesteld traject een proefsleuvenonderzoek voorgesteld. Dit onderzoek wijst op een zware verstoring van het onderzochte terrein door ingrepen uit het recente verleden, wat mogelijk een invloed op het potentieel archeologisch bodemarchief kan hebben gehad. Desalniettemin zijn er geen indicaties, zoals sporen of vondsten, van eventueel andere oudere periodes aangetroffen. Door de afwezigheid van een duidelijke A-bodem en de aanwezigheid van dikke antropogene lagen van minsten 0,5m, wordt verondersteld dat het terrein tijdens de bouw, de ingebruikname en de afbraak van de voormalige hoeve als dusdanig verstoord werd. Deze ingrepen hebben duidelijk een versturende impact gehad op het bodemarchief. Normaal gezien diende een terrein van 7920m² onderzocht te worden dat door omstandigheden gereduceerd werd naar 4504m². Echter, op basis van de reeds uitgevoerde onderzoeken lijkt de kans op het aantreffen van archeologisch interessante sporen zeer klein of zelfs onbestaande waardoor het niet nuttig lijkt om alsnog extra onderzoek uit te voeren.

2.9. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Door de aanwezigheid van enkel sporen uit de nieuwste tijd, in de vorm van voornamelijk kuilen en muurresten, lijkt met dit proefsleuvenonderzoek de maximale kenniswinst voor het vergunde projectgebied behaald. Er wordt geen archeologisch erfgoed binnen dit projectgebied verwacht en op basis van de resultaten van dit onderzoek lijkt het gebied geen extra kennispotentieel meer te bevatten. Bovendien werd er tijdens het onderzoek geen enkele vondst waargenomen, wat een datering van deze sporen bij een eventueel vervolgonderzoek zou bemoeilijken. Ondanks niet het volledige vooropgestelde te onderzoeken terrein werd onderzocht, lijkt een extrapolatie van de reeds verzamelde informatie naar de omliggende gronden zeer waarschijnlijk. Bij een eventueel verder onderzoek op zowel de onderzochte als omliggende gronden wordt geen extra kenniswinst verwacht.

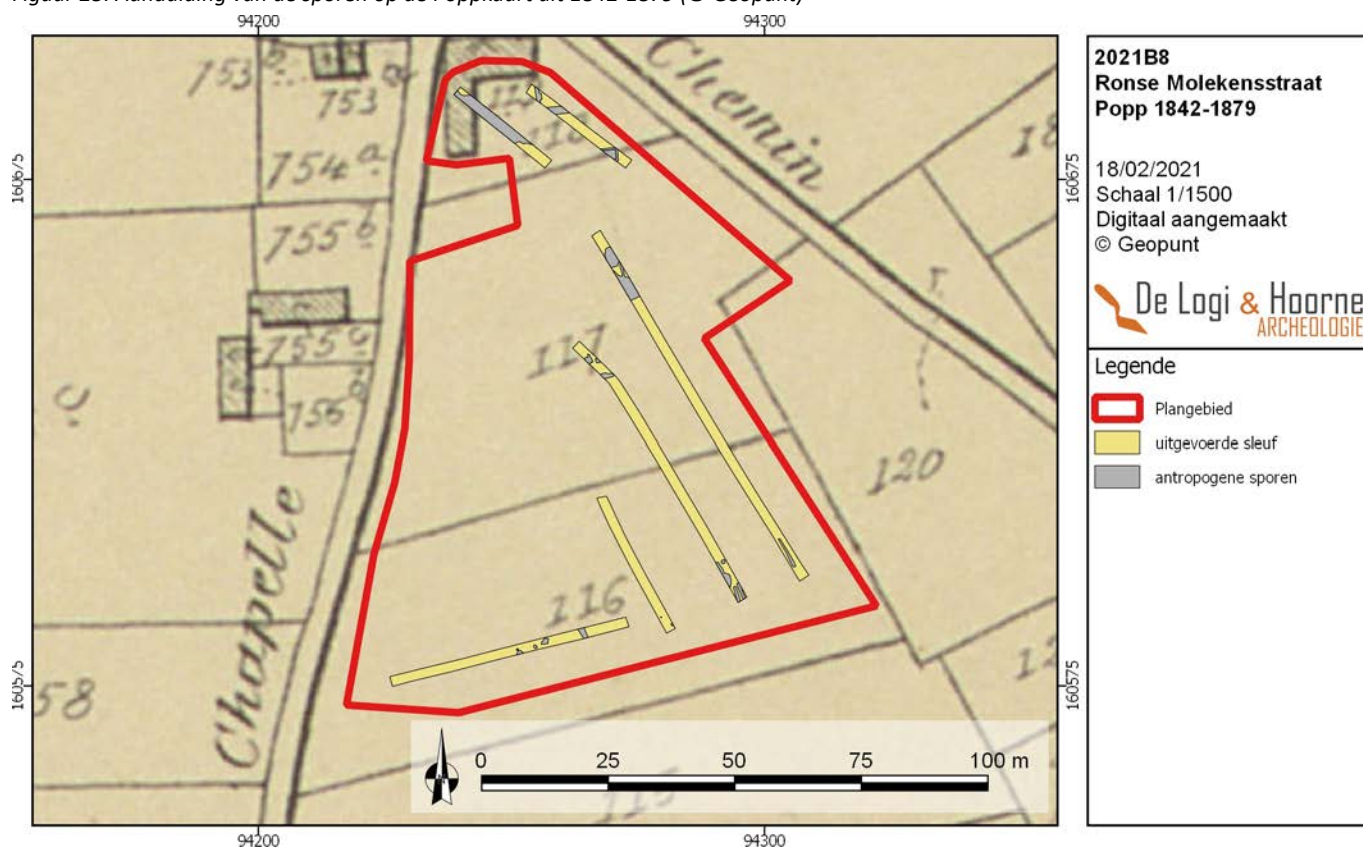
Figuur 21: Weergave van het aangetroffen sporenbestand op de kaart van Ferraris uit 1777 (© Geopunt)

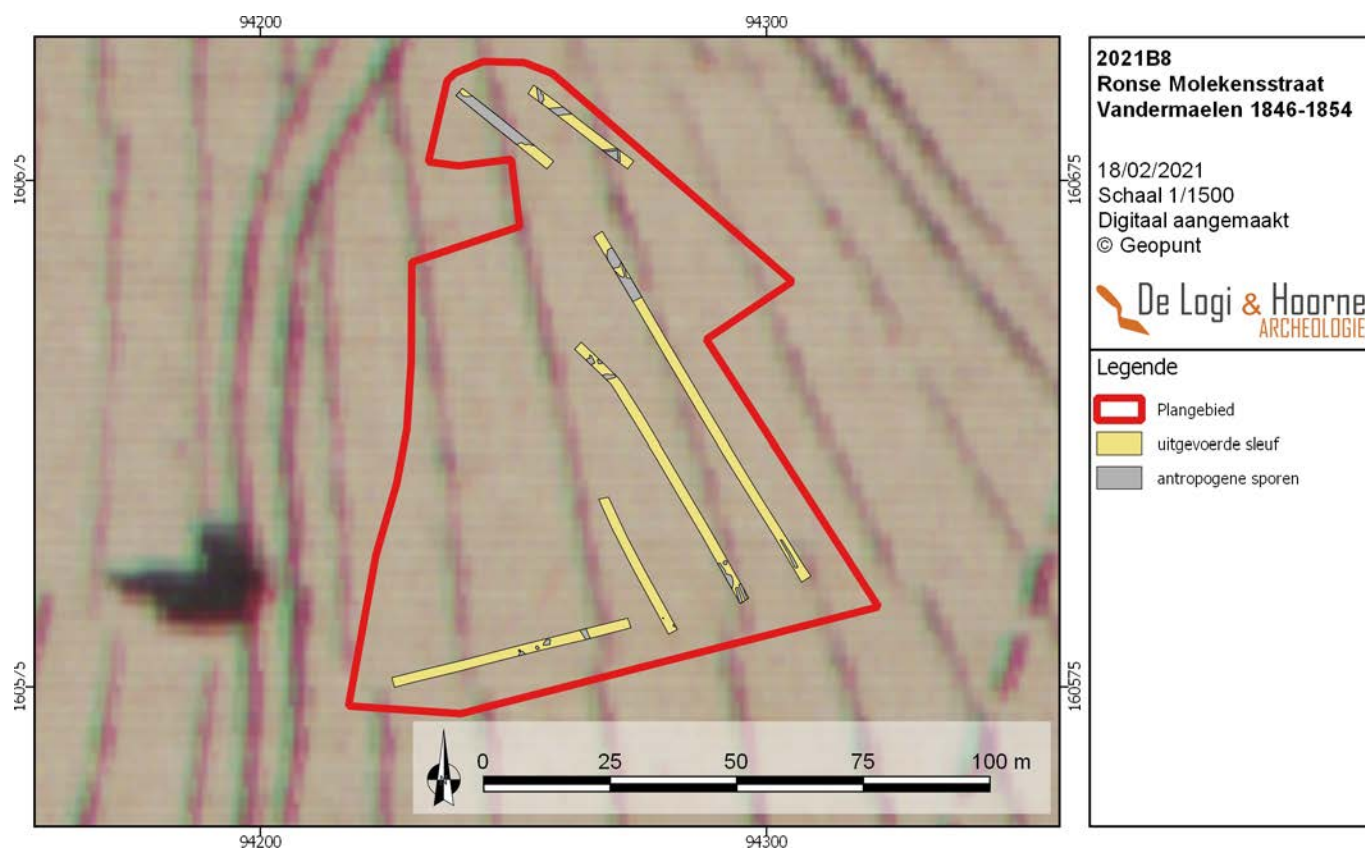

Figuur 22: Weergave van de sporen op de Atlas der Buurtwegen uit 1840 (© Geopunt)

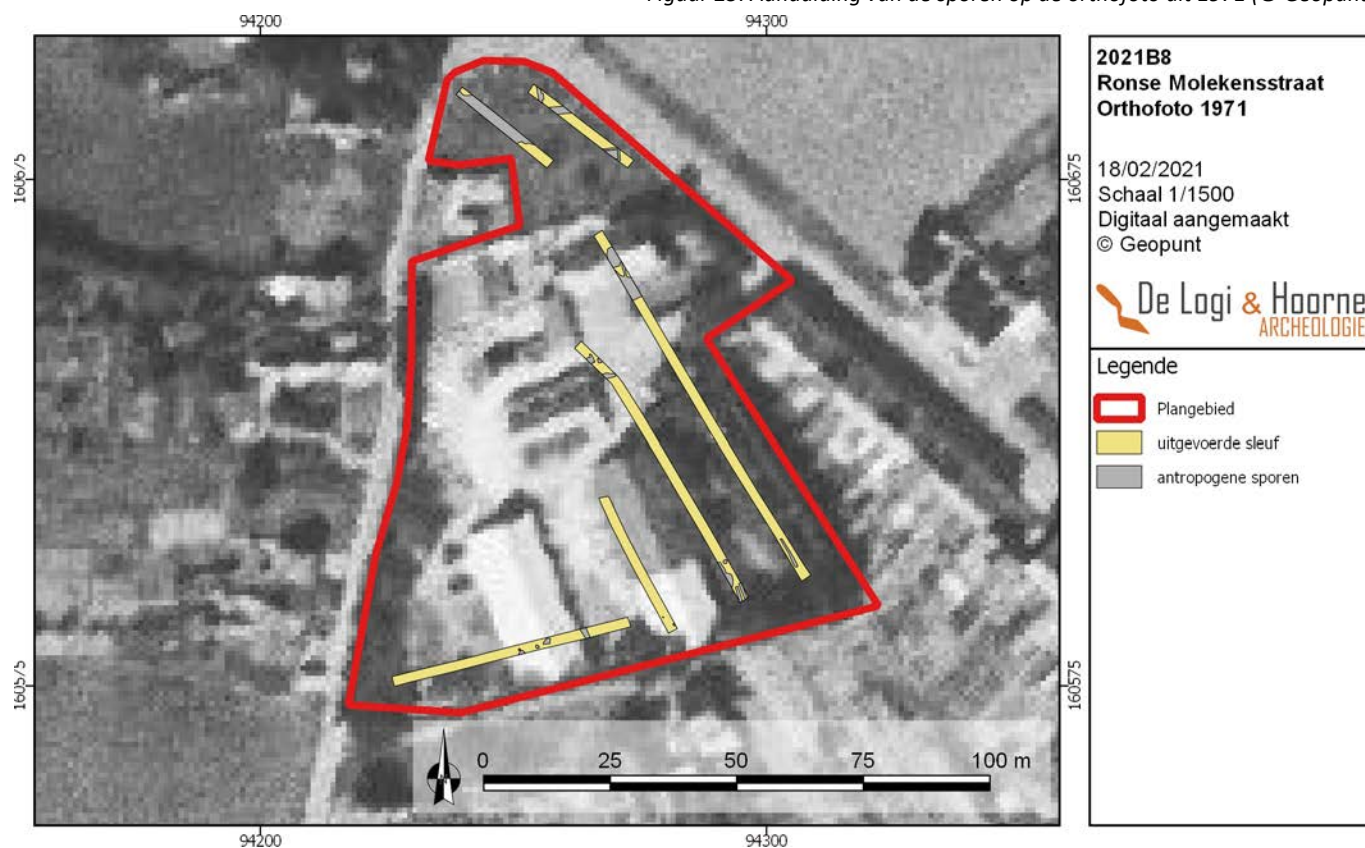
Figuur 23: Aanduiding van de sporen op de Poppkaart uit 1842-1879 (© Geopunt)

Figuur 24: Weergave van het sporenbestand op de topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 (© Geopunt)

Figuur 25: Aanduiding van de sporen op de orthofoto uit 1971 (© Geopunt)

Figuur 26: Weergave van de sporen op de orthofoto uit 1990 (© Geopunt)

Figuur 27: Aanduiding van de sporen op de orthofoto uit 2014 (© Geopunt)

2.10. Synthese

Met de uitvoering van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven kon het archeologisch potentieel van het vergunde projectgebied langs de Molekensstraat in Ronse vastgesteld worden. Het onderzoek leverde enkel sporen op uit de nieuwste tijd. Op basis van het proefsleuvenonderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

- Wat is de bodemopbouw en zijn er lokale variaties?

In het onderzoeksgebied werd één bodemtype aangetroffen, bestaande uit een Ap-horizont die rechtstreeks gaat rusten op de C-horizont. Variaties werden waargenomen in de dikte van de Ap-horizont (0,70 tot 1,10m) en de voorkomende C-horizont.

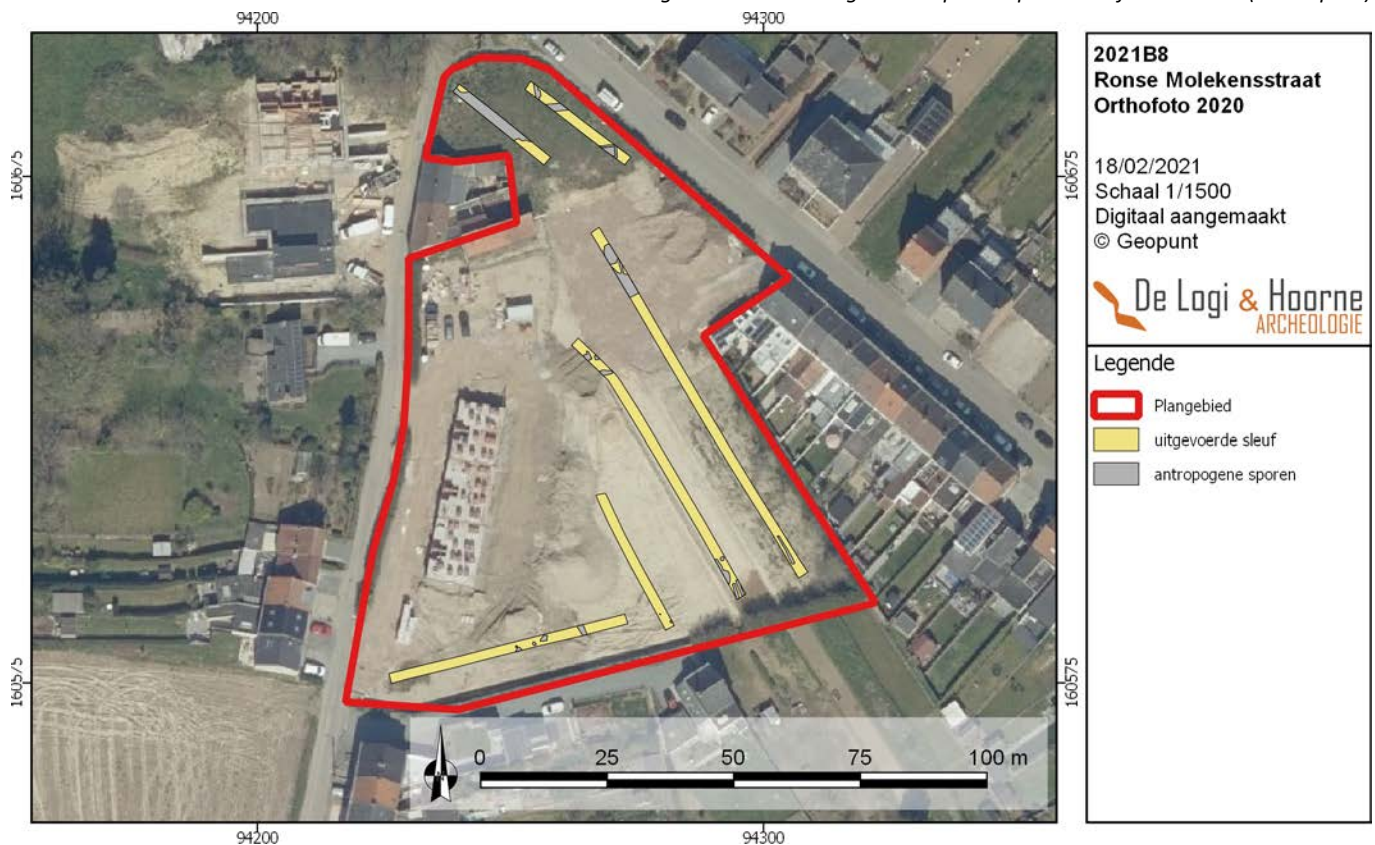
- Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?

De natuurlijke bodem werd tijdens vorige grondwerken weggegraven en terug opgehoogd met antropogene sedimenten. Het archeologisch erfgoed aanwezig in deze weggegraven horizonten zal bij dit proces zijn vernietigd. Hoe dik het afgegraven pakket juist was, is niet af te leiden uit deze profielen waardoor er geen exacte inschatting kan worden gemaakt over de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed.

- Zijn er in de proefsleuven relevante archeologische sporen of (steentijd)artefacten aanwezig?

Het onderzoek leverde enkel sporen uit de nieuwste tijd op waarvan de datering aan de hand van de morfologische kenmerken werd vooropgesteld. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het plangebied geen relevante archeologische sporen of (steentijd)artefactensites (meer) bevat.

Figuur 28: Aanduiding van de sporen op de orthofoto uit 2020 (© Geopunt)

2.11. Samenvatting onderzoek

Binnen het projectgebied langs de Molekensstraat in Ronse plant de initiatiefnemer de bouw van 15 nieuwbouwwoningen. Voor deze werken is een omgevingsvergunning vereist en diende een archeologienota opgesteld te worden. Het bureauonderzoek kon geen uitsluitsel bieden of er al dan niet een archeologische (artefacten)site binnen het projectgebied aanwezig was. Er werd bijgevolg een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.

Na de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek blijkt dat het projectgebied geen archeologisch interessante sporen bevatte. Er werd vastgesteld dat de aanwezige bodem overeenkomt met de gekarteerde OB-bodem. De meeste aangetroffen sporen lijken op basis van hun morfologische kenmerken in de nieuwste tijd te dateren. Dit leidt tot de conclusie dat het plangebied bij een eventueel vervolgonderzoek geen verdere archeologische kenniswinst kan opleveren. Ondanks dat niet het volledige vooropgestelde te onderzoeken terrein werd onderzocht, lijkt een extrapolatie van de reeds verzamelde informatie naar de omliggende gronden zeer waarschijnlijk. Zodoende is het potentieel op kenniswinst bij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zo goed als nihil, waardoor verder terreinonderzoek niet noodzakelijk of nuttig is, gezien de geplande ontwikkelingen geen archeologische site zullen vernietigen.

Sporenlijst

[illegible]

3.2. Fotolijst

Fotolijst
2021B8 RON-MOL-21

Fotonummer	Coördinaten foto	Type foto	Werkput	Vlak	Sector	Vak	Datum	Soort
0001.F.1		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 8:41:18	Digitaal
000101.F.1	X: 94251,274025999999; Y: 160582,192905; Z: 5,5567368999999998	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 8:49:43	Digitaal
000102.F.1	X: 94251,772161000001; Y: 160581,728611; Z: 5,5550240999999998	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 8:51:34	Digitaal
000103.F.1	X: 94254,727490000005; Y: 160582,79997299999; Z: 5,5598234	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 8:53:40	Digitaal
000104.F.1	X: 94256,492144999997; Y: 160583,649593000001; Z: 5,560098	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 8:57:07	Digitaal
000105.F.1	X: 94264,002496000001; Y: 160585,351609; Z: 5,5514592	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:01:04	Digitaal
0001.F.2		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:03:26	Digitaal
0001.F.3		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:03:37	Digitaal
0002.F.1		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:06:55	Digitaal
000201.F.1	X: 94281,762149999995; Y: 160587,14646399999; Z: 5,5295097999999996	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:09:26	Digitaal
000202.F.1	X: 94279,559861000002; Y: 160588,602867000001; Z: 5,5365228999999996	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:11:30	Digitaal
0002.F.2		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:13:35	Digitaal
0003.F.1		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:18:43	Digitaal
000301.F.1	X: 94294,532968; Y: 160593,300926; Z: 5,5182001999999999	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:19:42	Digitaal
000303.F.1	X: 94292,019763999997; Y: 160597,121343000001; Z: 5,5440056999999996	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:22:12	Digitaal
000304.F.1	X: 94291,856373999995; Y: 160599,481686000001; Z: 5,5479118999999999	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:24:24	Digitaal
0003.F.2		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:26:38	Digitaal
			1	1	/	/		
0003.F.3		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:35:48	Digitaal
000305.F.1	X: 94268,827474000005; Y: 160636,38108399999; Z: 5,8615729999999999	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:40:18	Digitaal
000306.F.1	X: 94267,050751000002; Y: 160639,16285299999; Z: 5,8846183999999999	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:42:59	Digitaal
000307.F.1	X: 94265,330828999999; Y: 160639,19685099999; Z: 5,8821636000000002	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:44:42	Digitaal
0003.F.4		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:46:53	Digitaal
0004.F.1		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:52:42	Digitaal
000401.F.1	X: 94269,930944000007; Y: 160659,25288799999; Z: 5,9243589999999998	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:54:40	Digitaal
000402.F.1	X: 94272,897631; Y: 160654,11842799999; Z: 5,9081218	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:56:58	Digitaal
0004.F.2		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:09:56	Digitaal
000403.F.1	X: 94304,899844; Y: 160600,68105299999; Z: 5,5207575999999996	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:18:06	Digitaal
0004.F.3		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:19:03	Digitaal
0005.F.1		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:34:34	Digitaal
000501.F.1	X: 94269,687076000002; Y: 160680,424058; Z: 6,2120585999999998	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:37:52	Digitaal
000502.F.1	X: 94259,169372000004; Y: 160688,63409899999; Z: 6,3374344000000002	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:45:35	Digitaal
000502.F.2	X: 94259,169372000004; Y: 160688,63409899999; Z: 6,3374344000000002	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:47:45	Digitaal
000503.F.1	X: 94255,551168000005; Y: 160691,41519299999; Z: 6,3879444000000003	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:50:32	Digitaal
0005.F.2		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:52:35	Digitaal
0006.F.1		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:57	Digitaal
000601.F.1	X: 94251,638185999996; Y: 160683,129346; Z: 6,3478152000000003	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 10:58:16	Digitaal
0006.F.2		overzichtsfoto	1	1	/	/	17/02/2021 11:02:34	Digitaal
000601.F.2	X: 94251,638185999996; Y: 160683,129346; Z: 6,3478152000000003	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 11:04:21	Digitaal
000302.F.1	X: 94295,454691999999; Y: 160593,491148; Z: 5,5181291999999997	vlakfoto	1	1	/	/	17/02/2021 9:19:42	Digitaal

3.3. Referentieprofielen

profielnummer	nummer aardkundige eenheid/laag	benaming aardkundige eenheid	begin diepte (cm)	eind diepte (cm)	ondergrens bereikt?	nat-vochtig- droog	textuur	kleur visueel	fenomenen - processen	grensduidelijkheid ondergrens	grensregelmatigheid ondergrens	andere relevante observaties
BR0402	1	Ap	0	100	ja	vochtig	/	rood - bruin - beige - ...	Antropogene sedimenten	abrupt	recht	
BR0402	3	C	100	170	nee	vochtig	L	beige - grijs				duidelijke antropogene verstoring